



WÓJT GMINY WISZNIA MAŁA
ul. Wrocławska 9, 55-114 Wisznia Mała
tel. 71 308-48-00, fax. 71 312-70-68

Wisznia Mała, dnia 17 grudnia 2021 r.

OŚ.6232.10.2021

Minister Klimatu i Środowiska
za pośrednictwem
Marszałka Województwa Dolnośląskiego
Wydział Środowiska
ul. Walońska 3-5
50-413 Wrocław

Decyzja znak DOW-S-IV.7032.3.2021.DA

Strona: Gmina Wisznia Mała
repr. przez Wójta Gminy Wisznia Mała
ul. Wrocławska 9
55-114 Wisznia Mała

Organ: Marszałek Województwa Dolnośląskiego

O D W O Ł A N I E

**od decyzji Marszałka Województwa Dolnośląskiego znak DOW-S-IV.7032.3.2021.DA
z dnia 2 grudnia 2021 r. doręczonej w dniu 10 grudnia 2021 r.**

Na podstawie art. 127 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. *Kodeks postępowania administracyjnego* (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 735 ze zm, dalej *k.p.a.*), niniejszym wnoszę odwołanie od decyzji Marszałka Województwa Dolnośląskiego z dnia 2 grudnia 2021 r., odmawiającej zobowiązania Anety Zajac-Ratajczak, prowadzącej działalność pn.: „Odchowalnia Drobiu, Aneta Zajac-Ratajczak, Ligota Piękna, ul. Prosta 32, 55-114 Wisznia Mała” do sporządzenia i przedłożenia przeglądu ekologicznego, o którym mowa w art. 237 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. *Prawo ochrony środowiska* (Dz. U. z 2021 r. poz. 1973) instalacji do chowu drobiu w Ligocie Pięknej przy ul. Prostej 32 **doręczonej w dniu 10 grudnia 2021 r.**

I. W imieniu strony powyższą decyzję zaskarżam w całości, zarzucając:

1. naruszenie art. 84 § 1 *k.p.a.* poprzez zaniechanie powołania biegłego z zakresu produkcji rolnej oraz technologii prowadzenia chowu i odchowu drobiu na okoliczność prowadzonego postępowania przez Marszałka Województwa Dolnośląskiego;
2. punktu II załącznika nr 1 do Rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 27 września 2013 r. *w sprawie szczegółowych wymagań weterynaryjnych mających*

zastosowanie do drobiu i jaj wylęgowych (Dz. U. 2013 r. poz. 1301) poprzez jego pominięcie;

3. dokonanie ustaleń faktycznych w sposób dowolny, a polegający na zaniżeniu ilości sztuk chowanego drobiu oraz zaniżeniu liczby użytkowanych obiektów - indyczników, co stoi w sprzeczności z ustaleniami organu tj. Wójta Gminy Wisznia Mała oraz opinii biegłej, załączonym do niniejszego odwołania;
4. zaniechanie przez organ dokonania ustaleń własnych i poprzestanie jedynie na deklarowanych przez kontrolowaną jednostkę danych zawartych we wnioskach, gdy tymczasem organ powinien był ustalić:
 - a) czy kontrolowany posiada decyzję zezwalającą na pobór wód podziemnych do celów socjalno-bytowych czy tylko do zaopatrzenia w wodę zwierząt gospodarskich, w sprawie znak: WR.RUZ.4210.172m.2020.UŁ prowadzonego przez Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie, Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej we Wrocławiu;
5. art. 4 ust. 3 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. *Prawo ochrony środowiska* (Dz. U. z 2021 r. poz. 1973) poprzez uznanie, że kontrolowane fermy korzystają w sposób zwykły ze środowiska, co jest sprzeczne ze stanem faktycznym.

II. Na podstawie art. 183 § 2 *k.p.a.* wnoszę o zawiadomienie Prokuratora Rejonowego w Trzebnicy o prowadzonym postępowaniu, w szczególności o wniesionym odwołaniu, w celu umożliwienia Prokuratorowi wstąpienia do postępowania.

III. W związku z postawionymi zarzutami w szczególności obejmującymi postępowanie dowodowe wnoszę na podstawie art. 136 § 1 *k.p.a.* o dopuszczenie dowodu z:

1. dokumentów zgromadzonych w aktach postępowania Wójta Gminy Wisznia Mała w sprawie przywrócenia poprzedniego sposobu zagospodarowania terenu dz. nr ew. 370/6, 370/16, 370/17, 370/20, 370/21, obręb Ligota Piękna (sprawa znak: R-NP.6731.2.2021.AR) oraz postępowania Wójta Gminy Wisznia Mała w sprawie przywrócenia poprzedniego sposobu zagospodarowania terenu dz. nr ew. 370/22, 370/18, 370/15, obręb Ligota Piękna (sprawa znak: R-NP.6731.1.2021.AR) a to z dokumentów kontroli oraz opinii biegłego z zakresu produkcji rolnej oraz technologii prowadzenia chowu i odchowu drobiu – dr Anicenty Bubak (specjalizacja - toksykologia środowiskowa): autorki wielu ekspertyz, raportów oraz ocen z zakresu oddziaływania przedsięwzięć na środowisko, członek Polskiego Towarzystwa Toksykologicznego, badaczka i autorka wielu publikacji z zakresu ochrony środowiska, w tym toksykologii środowiskowej i problematyki ferm hodowlanych na okoliczność

- ustaleń kontroli w szczególności prowadzenia fermy w sposób sprzeczny z obowiązującymi przepisami w tym przepisami ochrony środowiska;
2. opinii dotyczącej prowadzonej produkcji rolnej oraz stosowanej technologii prowadzenia chowu drobiu na terenie działek nr 370/6, 370/16, 370/17, 370/20 i 370/21 oraz działek nr 370/22, 370/18 i 370/15, obręb Ligota Piękna na okoliczność uciążliwości ferm drobiu zlokalizowanych na terenie działek nr 370/6, 370/16, 370/17, 370/20 i 370/21 oraz działek nr 370/22, 370/18 i 370/15;
 3. protokołów kontroli Wojewódzkiego Lekarza Weterynarii z roku 2021 r. na okoliczność zaniechań oraz naruszeń przepisów ochrony środowiska i przepisów sanitarnych stwierdzonych podczas kontroli;
 4. protokołów kontroli wykonanych w postępowaniu prowadzonym przez Prokuratora Rejonowego w Trzebnicy na okoliczność prowadzonego postępowania w sprawie naruszenia przepisów ochrony środowiska;
 5. decyzji znak: PZ 168/2009 Marszałka Województwa Dolnośląskiego z dnia 12 marca 2009 r. znak DM-Ś/MKr/7660-1/66-III/08 udzielająca Pani Irenie Aksamskiej pozwolenia zintegrowanego na prowadzenie instalacji do chowu drobiu zlokalizowanej na fermie drobiu w Pierwoszowie, gm. Wisznia Mała;
 6. wykazu zakładów produkcji drobiu wygenerowanego w pliku Excel z panelu GIW firmy Saltinel sp. z o.o. (<https://www.wetgiw.gov.pl/download/zaklady-produkcyjne-drobieu-2021.07,3170.xlsx>);
 7. wystąpienia pokontrolnego Najwyższej Izby Kontroli Delegatura w Zielonej Górze numer LZG.411.002.03.2018 R/18/001 – Przeciwdziałanie występowaniu oraz zwalczanie skutków zachorowań drobiu hodowlanego na grypę ptaków (https://www.nik.gov.pl/kontrole/wyniki-kontrolinik/pobierz,lzg~r_18_001_20180524_0738161527147496~id2~01,typ,kj.pdf);
 8. wniosku Wójta Gminy Wisznia Mała skierowanego do Prokuratora Rejonowego w Trzebnicy w sprawie wstąpienia do postępowania administracyjnego;
- IV. W związku z postawionymi zarzutami wnoszę o przeprowadzenie uzupełniającego postępowania dowodowego w postaci dowodów opisanych w pkt II.
- V. Na wypadek nie uwzględnienia wniosku z pkt II i III wnoszę o uchylenie zaskarżonej decyzji w całości.

UZASADNIENIE

Postępowanie prowadzone było na wniosek Gminy Wisznia Mała reprezentowanej przez Wójta Gminy, która w postępowaniu winien być uznany za stronę. Uzasadnia to wstępne uzasadnienie decyzji, oraz fakt, wszczęcia postępowania właśnie na wniosek Wójta Gminy

Wisznia Mała. Katalog stron postępowania przewidziany w komentowanym przepisie ma charakter otwarty, a więc w pozycji stron mogą również występować podmioty inne niż wymienione w art. 29 *k.p.a.* Ogólną zdolność podmiotową, a więc możliwość udziału w każdym postępowaniu administracyjnym w dowolnej sprawie administracyjnej (całkowicie niezależnie od jej przedmiotu) posiadają podmioty wymienione w przepisie, a więc osoby fizyczne i osoby prawne, a gdy chodzi o państwowe i samorządowe jednostki organizacyjne i organizacje społeczne – również jednostki nieposiadające osobowości prawnej. Mają one możliwość udziału w każdym postępowaniu administracyjnym w dowolnej sprawie administracyjnej, bez względu na jej przedmiot, przy czym oczywiście, aby mogły stać się stronami, muszą dysponować również legitymacją, o której mowa w art. 28 *k.p.a.* Organy administracyjne, zakłady administracyjne, urzędy administracyjne, względnie inne jednostki organizacyjne bądź podmioty wykonujące zadania lub funkcje zlecone z zakresu administracji publicznej, jako osoby prawne prawa cywilnego, powinny – w zakresie ich zadań i kompetencji – występować wówczas w charakterze stron postępowania administracyjnego. Uzasadnia to również interes Gminy jako właściciela przylegającej do Fermy nieruchomości o nr 461, 370/13, 387/5. **Wykonanie przeglądu ekologicznego uzasadniane było szczególną troską o ochronę środowiska. Reprezentujący Gminę Wójt występował nie tylko w imieniu interesu Gminy Wisznia Mała jako właściciela nieruchomości sąsiednich, ale przede wszystkim w trosce o zachowanie przepisów ochrony środowiska.** Sytuacja przedstawiona we wniosku o zobowiązanie do wykonania przeglądu ekologicznego wskazuje naruszenie przepisów ochrony środowiska trwające od ponad 5 lat o działaniach gminy w tym zakresie w latach poprzednich można zapoznać się na stronie internetowej pod adresem: <https://www.wiszniamala.pl/dla-mieszkanow/ochrona-srodowiska/uczalnosci-ferm-drobieu>.

Opisana sytuacja w sposób jednoznaczny uzasadnia *gravement* Gminy Wisznia Mała w uzyskaniu rozstrzygnięcia pozytywnego. Interes gminy opiera się na ustaleniu czy w zakresie oddziaływania przedsiębiorstwa nie dochodzi do negatywnego oddziaływania na środowisko, obejmującego nieruchomości gminne. Ale także i o zachowanie środowiska naturalnego w obszarze gminy. Tym bardziej, że podnoszone zarzuty obejmują istotny brak ustaleń w sprawie i praktyczny brak rozstrzygnięcia *in meriti*.

W toku postępowania przeprowadzono w zasadzie jeden dowód z oględzin. Przy czym bardzo istotną kwestią pozostaje, że termin został określony w zasadzie przez kontrolowaną jednostkę i był to termin odległy i korzystny na kontrolowanego, który mógł przygotować przedsiębiorstwo w tym wygaszając część indyczników. **Same oględziny nie odzwierciedlały zatem faktycznego stanu prowadzonego przedsiębiorstwa.**

Uzasadniając wniosek o wstąpienie Prokuratora do postępowania należy podnieść, że w obecnym stanie prawnym brak jest określonej formy, w jakiej prokurator dokonuje zgłoszenia udziału w postępowaniu administracyjnym. Przepis zawarty w art. 183 § 2 *k.p.a.* statuuje po stronie organu administracji publicznej prowadzącego postępowanie obowiązek zawiadomienia o nim prokuratora zarówno przy jego wszczęciu, jak i w jego toku, gdy tylko organ taki uzna udział prokuratora za potrzebny.

Należy podnieść, że Prokurator Rejonowy w Trzebnicy prowadzi postępowanie dotyczące podmiotów prowadzących fermę drobiu. Uzasadnia to potrzebę udziału prokuratora w postępowaniu. Niebudzącym wątpliwości przypadkiem, gdy organ powinien uznać udział prokuratora za potrzebny, jest sytuacja, kiedy podejrzewa on, że mogło dojść do popełnienia przestępstwa. Mając na uwadze, wynikającą z Konstytucji RP oraz zawartą w art. 6 *k.p.a.*, zasadę praworządności obowiązującą wszystkie organy administracji publicznej, należy stwierdzić, że zaniechanie zawiadomienia Prokuratora stanowić będzie rażące naruszenie prawa w rozumieniu art. 156 § 1 pkt 2 *k.p.a.*, z uwagi na fakt, że **niniejszym pismem organ został powiadomiony o okolicznościach uzasadniających owo zawiadomienie.** Jak wskazuje (*R. Hauser, M. Wierzbowski (red), Kodeks postępowania administracyjnego. Komentarz. Wyd. 7, Warszawa 2021*) „*pracownik organu administracji publicznej, który nie zawiadomił prokuratora o wszczęciu postępowania, czy też o toczącym się postępowaniu administracyjnym w sytuacji, gdy było to potrzebne, może być narażony na odpowiedzialność karną za niedopełnienie obowiązków służbowych stosownie do art. 231 § 1 KK*”. Niezależnie zatem od rozstrzygnięcia organu wystąpił obowiązek zawiadomienia Prokuratora.

Przechodząc do uzasadnienia odwołania należy podnieść, że organ nie dokonał żadnych własnych ustaleń, zaniechał inicjatywę dowodową. Oparto się na oświadczeniach kontrolowanej jednostki, nie weryfikując w żaden sposób ich prawdziwości. W żaden sposób nie dokonano sprawdzenia faktycznego stanu fermy, czy analizy stanu technicznego fermy. Poprzestano na pobieżnych oględzinach podczas gdy dla ochrony środowiska kluczowe jest ustalenie faktycznego funkcjonowania przedsiębiorstwa pod kątem ewentualnych naruszeń przepisów. **Organ prowadzący postępowanie nie dokonał ustaleń faktycznych w sprawie w szczególności w zakresie:**

1. niewłaściwego postępowania z nawozami z produkcji drobiu (indyków), w tym magazynowania obornika na powierzchni ziemi bez zabezpieczenia;
2. przeprowadzenia kontroli emisji obiektów inwentarskich (odchowalnie, indyczniki), które ograniczono tylko do kotłowni;
3. niewłaściwego postępowania z padłymi sztukami;

4. narastającej inwazji owadów dwuskrzydłych z rzędu muchówek (*Diptera*) wylapywanych za pomocą pułapek przekazywanych przez Urząd Gminy w Wiszni Małej (o uciążliwości inwazji much świadczą załączone artykuły prasowe oraz dokumentacja fotograficzna pułapek) ;
5. możliwości zanieczyszczenia wód podziemnych i powierzchniowych;
6. prowadzenia chowu drobiu (indyków) poza pomieszczeniami,
7. złego stanu technicznego obiektów, który prowadzi do uszkodzeń mechanicznych, w tym
8. zawalenia niektórych elementów infrastruktury, w tym komina kotłowni.

Odwołująca wskazuje, że w postępowaniu prowadzonym przez Wójta Gminy Wisznia Mała w sprawie przywrócenia poprzedniego sposobu zagospodarowania terenu dz. nr ew. 370/6, 370/16, 370/17, 370/20, 370/21, obręb Ligota Piękna (sprawa znak: R-NP.6731.2.2021.AR) oraz postępowania Wójta Gminy Wisznia Mała w sprawie przywrócenia poprzedniego sposobu zagospodarowania terenu dz. nr ew. 370/22, 370/18, 370/15, obręb Ligota Piękna (sprawa znak: R-NP.6731.1.2021.AR) został powołany biegły, który dokonał szeregu ustaleń istotnych. Biegły ustalił faktyczny zakres funkcjonowania fermy wraz z określeniem obszarów jej negatywnego oddziaływania. W sposób jednoznaczny ujawniono szereg naruszeń ustawy prawo ochrony środowiska, uzasadniających nie tylko nakazanie przeprowadzenia przeglądu ekologicznego ale także wszczęcie odrębnych postępowań w sprawie naruszenia zasad ochrony środowiska.

Należy zauważyć, że z dokumentacji administracyjnej w tym obowiązujących przepisów Miejscowego Planu Zagospodarowania Przestrzennego (uchwały nr IV/XI/51/03 w sprawie MPZM LIGOTA PIĘKNA II) wynika, że prowadzenie działalności chowu może odbywać się jedynie w sposób zamknięty. Szczególne warunki gospodarowania terenu wynikające z potrzeb ochrony środowiska przyrodniczego oraz ochrony gruntów rolnych i leśnych zostały zapisane w § 8 uchwały nr IV/XI/51/03. Wyklucza się zanieczyszczenie rowów, wód podziemnych i gleby substancjami powstającymi w wyniku prowadzonej działalności gospodarczej. Zanieczyszczone wody opadowe winny być przed odprowadzeniem oczyszczone zgodnie z obowiązującymi przepisami szczególnymi.

Zatem obornik nie może być gromadzony poza obiektami. Jak to organ wskazał na miejscach do tego przeznaczonych czyli wybetonowanych podjazdach. Tymczasem w treści opinii biegłej oznaczono „Miejsce wywozu i czasowego gromadzenia obornika” poza obiektami, co potwierdzono w protokole z oględzin organu. **Gromadzenie odbywa się poza obiektami (vide opinia biegłego w załączeniu).**

Organ pominął, że w dziale II ustawy prawo o ochronie środowiska sformułowano kilka zasad ogólnych. Art. 4 określa powszechne korzystanie ze środowiska. W ust. 2 tego art. określono, kiedy korzystanie ze środowiska wykracza poza ramy korzystania powszechnego i może być, w drodze ustawy, obwarowane obowiązkiem uzyskania pozwolenia, ustalającego w szczególności zakres i warunki tego korzystania, wydanego przez właściwy organ ochrony środowiska. **W przypadku analizowanych ferm rozważane jest, czy spełniają one kryteria instalacji, a zatem, czy istnieje obowiązek posiadania pozwolenia zintegrowanego.** Zwykłym korzystaniem ze środowiska w myśl ust. 3 art. 2 jest takie korzystanie wykraczające poza ramy korzystania powszechnego, co do którego ustawa nie wprowadza obowiązku uzyskania pozwolenia, oraz zwykłe korzystanie z wody w rozumieniu przepisów ustawy - Prawo wodne. Z kolei w art. 6 została skonkretyzowana zasada zapobiegania i przezorności. W ust. 1 zapisano, że kto podejmuje działalność mogącą negatywnie oddziaływać na środowisko, jest obowiązany do zapobiegania temu oddziaływaniu. Natomiast ust. 2 określa, że kto podejmuje działalność, której negatywne oddziaływanie na środowisko nie jest jeszcze w pełni rozpoznane, jest obowiązany, kierując się przezornością, podjąć wszelkie możliwe środki zapobiegawcze. Przedmiotem ustawy z dnia 10 lipca 2007 r. *o nawozach i nawożeniu* (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 76 ze zm.) zgodnie z art. 1 ust. 1 pkt 5 jest zapobieganie zagrożeniom zdrowia ludzi i zwierząt oraz środowiska, które mogą powstać w wyniku przewozu, przechowywania i stosowania nawozów oraz środków wspomagających uprawę roślin.

W przypadku kontrolowanego przedsiębiorstwa nie mamy do czynienia z korzystaniem ze środowiska w sposób powszechny.

Ustalenia organu nie są prawidłowe już w zakresie rozmiaru prowadzonej produkcji tj. wylęgu drobiu. **Organ nawet nie próbował uzyskać w czasie oględzin informacji na temat sposobu prowadzenia Zakładu Wylęgu Drobiu za szczególnym uwzględnieniem rodzaju wykluwanych jaj, ich liczby w jednorazowej partii, rodzaju wykorzystywanego nagrzewania, sposobu wentylacji (grawitacyjna, mechaniczna), sposobu odkażania pomieszczeń, sposobu postępowania z odpadami po wylęgu, ze szczególnym uwzględnieniem jaj niewylężonych lub sztuk padłych.** Tymczasem w równoległe prowadzonym postępowaniu w oparciu o dane z opinii biegłego ustalono, że „podana liczba wylęganych jaj w jednym czasie (tygodniu) nie jest zgodna z informacjami dostępnymi w innych źródłach danych, które sugerują znacznie większą skalę prowadzonej działalności Zakładu Wylęgu Drobiu”.

Dane o możliwym rodzaju i ilości jaj przeznaczonych do wylęgu w ciągu typowego roku pracy wylęgarni znajdują się w następujących dokumentach, które organ w ogóle pominął:

- Decyzji znak: PZ 168/2009 Marszałka Województwa Dolnośląskiego z dnia 12 marca 2009 r. znak DM-Ś/MKr/7660-1/66-III/08 udzielająca Pani Irenie Aksamskiej pozwolenia zintegrowanego na prowadzenie instalacji do chowu drobiu zlokalizowanej na fermie drobiu w Pierwoszowie, gm. Wisznia Mała;
- Wykazu zakładów produkcji drobiu wygenerowanego w pliku Excel z panelu GIW firmy Saltinel sp. z o.o. (<https://www.wetgiw.gov.pl/download/zaklady-produkcyjne-drobiu-2021.07,3170.xlsx>);
- Wystąpienia pokontrolnego Najwyższej Izby Kontroli Delegatura w Zielonej Górze numer LZG.411.002.03.2018 R/18/001 – Przeciwdziałanie występowaniu oraz zwalczanie skutków zachorowań drobiu hodowlanego na grypę ptaków (https://www.nik.gov.pl/kontrole/wyniki-kontroli-nik/pobierz,lzg~r_18_001_201805240738161527147496~id2~01,typ,kj.pdf).

Organ całkowicie pominął wymagania weterynaryjne dla prowadzenia zakładu wylęgu drobiu zostały określone w punkcie II załącznika nr 1 do rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 27 września 2013 r. w sprawie szczegółowych wymagań weterynaryjnych mających zastosowanie do drobiu i jaj wylęgowych (Dz.U. 2013 poz. 1301). Pomimo ściśle określonych wymagań w czasie oględzin nie stwierdzono:

- miejsc przeznaczonych do przechowywania ubocznych produktów pochodzenia zwierzęcego z cyklu produkcyjnego przed ich wywozem;
- oddzielnych zbiorników bezodpływowych na: ścieki bytowe, ścieki z mycia i dezynfekcji pomieszczeń: magazynowania, odkażania, wylęgania, klucia i piskląt.

Brak istnienia powyższych elementów stanowi istotne naruszenie przepisów wykonawczych ochrony środowiska.

Ustalenia organu nie są prawidłowe już w zakresie rozmiaru prowadzonej produkcji tj. fermy drobiu. W równoległym prowadzonym postępowaniu w oparciu o szczegółowe dane powołanego biegłego stwierdzono, że „*Liczba stanowisk w indycznikach wynosi łącznie 41 685 szt., nie uwzględniając upadków. Oznacza to, że instalacja wymaga uzyskania pozwolenia zintegrowanego*”. Oznacza to, że kluczowe ustalenie organu jest wadliwe, a co za tym idzie istnieje obowiązek wykonania przeglądu ekologicznego. Uzasadnienie powyższego wniosku jest następujące:

Na str. 4 uzasadnienia Decyzji Marszałka Województwa Dolnośląskiego na wprowadzanie gazów i pyłów do powietrza znak: DOW-S-IV.7221.2.2018.IM z dnia 23 kwietnia 2018 r. podano sposób ustalenia wielkości pomieszczeń przeznaczonych do hodowli ptaków w odchowalni: „*Powierzchnia zabudowy każdego z indyczników wynosi 1080 m². Po odliczeniu powierzchni zajmowanych przez osprzęt służący do pojenia zwierząt – 36 m², powierzchnia wewnętrzna przeznaczona do odchowu ptaków wynosi 1044 m²*”. Na str. 10

uzasadnienia Decyzji Marszałka Województwa Dolnośląskiego na wprowadzanie gazów i pyłów do powietrza znak: DOW-S-IV.7221.6.2017.IM z dnia 23 kwietnia 2018 r. podano sposób ustalenia wielkości pomieszczeń przeznaczonych do hodowli ptaków: „Powierzchnia zabudowy każdego z indyczników wynosi 1080 m², po odliczeniu powierzchni ścian – 30,40 m², poideł – 46 m², karmideł – 25 m² oraz powierzchni komunikacyjnych – 18,6 m², powierzchnia przeznaczona do hodowli ptaków wynosi 960 m²”. Przy przyjęciu powierzchnia ścian stanowi 2,815 % powierzchni całkowitej budynku, przy czym dla każdego z budynków przyjęto powierzchnię zabudowy zgodną z wykazem z ewidencji gruntów i budynków. Odliczono podaną w decyzji powierzchnię przeznaczoną na poidła i karmidła oraz ciągi komunikacyjne. Obliczone powierzchnie na potrzeby chowu indyków zestawiono z powierzchniami zabudowy oraz chowu i odchowana przyjętymi w decyzjach Marszałka Województwa Dolnośląskiego (zgłoszonych przez właścicieli obiektów do uzyskania tych decyzji). Posłużyły one do ustalenia obsady maksymalnej zgodnie z rozporządzeniem Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 28 czerwca 2010 r. w sprawie minimalnych warunków utrzymywania gatunków zwierząt gospodarskich innych niż te, dla których normy ochrony zostały określone w przepisach Unii Europejskiej (t.j. Dz. U. z 2019 r. poz. 1966). Rozporządzenie to zastępuje rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 28 czerwca 2010 r. w sprawie minimalnych warunków utrzymywania gatunków zwierząt gospodarskich innych niż te, dla których normy ochrony zostały określone w przepisach Unii Europejskiej (t.j. Dz. U. z 2017 r. poz. 127). Treść rozporządzenia w cytowanych w niniejszej opinii zapisach nie uległa zmianie. W rozporządzeniu tym jest mowa o minimalnych warunkach utrzymywania indyków, gęsi i kaczek, w gospodarstwach utrzymujących co najmniej 100 sztuk tych ptaków, odrębnie dla każdego gatunku, w tym obsadę zwierząt w zależności od systemów utrzymywania. Zgodnie z § 2 ust. 1 pkt 1 *zwierzęta utrzymuje się w pomieszczeniu przeznaczonym do ich utrzymywania (nazywany systemem zamkniętym, co tłumaczy się jako przebywanie zwierząt w pomieszczeniach)* lub w systemie otwartym, z wyjątkiem indyków do ukończenia 6. tygodnia życia (z § 2 ust. 1 pkt 1a). W § 19 wzmiankowanego rozporządzenia określono minimalne warunki utrzymywania indyków zgodnie, z którym indyki utrzymywane w systemie, o którym mowa w § 2 ust. 1 pkt 1, utrzymuje się bez klatek. Natomiast maksymalne zagęszczenie obsady na m² powierzchni pomieszczenia powinno wynosić w przypadku utrzymywania:

- 1) indyków - 40 kg;
- 2) indyków utrzymywanych z przeznaczeniem na produkcję mięsa - 57 kg.

Do ustalenia obsady maksymalnej indyczników wykorzystano wzór podany w Wytycznych dotyczących praktycznego zastosowania Konkluzji BAT w zakresie intensywnego chowu drobiu i świń Część I Instalacje do chowu drobiu (Miłułka i inni, 2017) (str. 29 opinii biegłego).

Na tejże stronie 29 opinii przedstawiono szczegółowe obliczenia, ilości maksymalnej potencjalnej obsady indyczników. Obliczoną w ten sposób obsadę, wyrażoną także w DJP (Dużych Jednostkach Przeliczeniowych) porównano z podaną Decyzji Marszałka Województwa Dolnośląskiego na wprowadzanie gazów i pyłów do powietrza znak: DOW-S-IV.7221.2.2018.IM z dnia 23 kwietnia 2018 r.

Przypomnieć należy, że w załączniku do rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 27 sierpnia 2014 r. w sprawie rodzajów instalacji mogących powodować znaczne zanieczyszczenie poszczególnych elementów przyrodniczych albo środowiska jako całości (Dz. U. poz. 1169) w pkt 6 ppkt 8 określono wielkości progowe dla instalacji do chowu lub hodowli drobiu lub świń o więcej niż 40 000 stanowisk dla drobiu. Dokonując powyższych ustaleń oraz obliczeń organ mógł z łatwością ustalić, że **liczba stanowisk w indycznikach wynosi łącznie 41 685 szt., nie uwzględniając upadków. Oznacza to, że instalacja wymaga uzyskania pozwolenia zintegrowanego.**

Dodatkowo należy podkreślić, że prawidłowy cykl odnosi się do dwufazowego odchowu indyczek opisanego w dokumencie BREF (2017). Chów dwufazowy obejmuje:

- fazę pierwszą – wstępnego odchowania przez 4-6 tygodni do osiągnięcia masy ok. 2 kg, po której następuje przeniesienie do tuczarni;
- fazę drugą – tuczania, która w przypadku indyczek tuczonych do 7,7 do 11 kg trwa od 10 do 17 tygodni.

Łącznie cykl trwa ok. 20-22 tygodni.

Podany w Decyzji Marszałka Województwa Dolnośląskiego na wprowadzanie gazów i pyłów do powietrza DOW-S-IV.7221.2.2018.IM z dnia 23 kwietnia 2018 r. czas chowu w indycznikach to zaledwie 11 tygodni, co jest okresem wyjątkowo krótkim, ale jak widać z podanego powyżej cytatu dopuszczalnym. Konsekwencją przyjęcia wysoce intensywnej technologii chowu, w której czas odchowu skrócono z 22 do 16 tygodni (5 na odchowalni i 11 w indycznikach), a liczbę cykli zwiększono z 2,5 w roku do 4, a nawet 4,5 w roku będą znacznie większe obciążenia środowiskowe w porównaniu do opisywanych w BREF (2017) m.in. w odniesieniu do:

- emisji zanieczyszczeń do powietrza, w tym odorów,
- zużycia paszy, wody, słomy, energii elektrycznej i gazu,
- wytwarzania nawozów,
- przeznaczenia arealu niezbędnego do nawożenia (szukania alternatywnych rynków zbytu dla nawozu),
- wielkości i złożoności oddziaływania na środowisko, ze szczególnym uwzględnieniem zdrowia i warunków życia ludzi.

Dodatkowo warunki określone zostały w rozporządzeniu Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 28 czerwca 2010 r. w sprawie minimalnych warunków utrzymywania gatunków zwierząt gospodarskich innych niż te, dla których normy ochrony zostały określone w przepisach Unii Europejskiej (t.j. Dz. U. z 2019 r. poz. 1966). W zakresie przepisów § 3 do § 7 organ w ogóle nie badał ich spełnienia przez fermę drobiu.

Równie wadliwe pozostają ustalenia organu w zakresie odchowalni drobiu. W rezultacie prawidłowego wnioskowania liczba stanowisk w odchowalniach wynosi łącznie **56 857 szt.** (**55 680 szt.**, uwzględniając powierzchnie w decyzji DOW-S-IV.7221.2.2018.IM), oznacza to, że instalacja wymaga uzyskania pozwolenia zintegrowanego. Należy przy tym podkreślić, że ilość indyków w odchowalniach w jednym budynku inwentarskim w liczbie 5410 szt. (10820 szt. łącznie) jest niewystarczająca do obsady połowy indyczników. Przyjmując obsadę podaną w Decyzji Marszałka Województwa Dolnośląskiego na wprowadzanie gazów i pyłów do powietrza DOW-S-IV.7221.2.2018.IM z dnia 23 kwietnia 2018 r.: i czas odchowania 5 tygodni, uwzględniając przerwy technologiczne, w ciągu roku należy spodziewać się 9 cykli produkcyjnych, co daje 97 380 odchowanych piskląt w roku. Przy dalszym tuczu wynoszącym 11 tygodni, ilości piskląt w odchowalni i połowa obsady w indycznikach powinny być mniej więcej zrównoważone.

Odwołujący wyjaśnia, że do ustalenia obsady maksymalnej indyczników wykorzystano wzór podany w Wytycznych dotyczących praktycznego zastosowania Konkluzji BAT w zakresie intensywnego chowu drobiu i świń Część I Instalacje do chowu drobiu (Mihułka i inni, 2017). Obliczenia te znajdują się na 32 opinii biegłego załączonej do odwołania. Obsadę odchowalni ustalono także dla powierzchni użytkowej podanej w Decyzji Marszałka Województwa Dolnośląskiego na wprowadzanie gazów i pyłów do powietrza DOW-S-IV.7221.2.2018.IM z dnia 23 kwietnia 2018 r. Przy dwóch odchowalniach C1 i C2, łączna maksymalna obsada to 55 680 szt. Do ustalenia liczby DJP dla Odchowalni Drobiu przyjęto współczynnik przeliczeniowy dla innych zwierząt o łącznej masie 500 kg, z wyłączeniem ryb określony w rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 10 września 2019 r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko (Dz. U. poz. 1839). Średnią masę docelową indyczki 1,5 kg przyjęto z Decyzji Marszałka Województwa Dolnośląskiego na wprowadzanie gazów i pyłów do powietrza DOW-S-IV.7221.2.2018.IM z dnia 23 kwietnia 2018 r. Współczynnik przeliczeniowy wynosi w związku z tym 0,003 DJP. Dla dwóch odchowalni łącznie z oszacowanymi indywidualnie powierzchniami wymienionymi w łączna liczba DJP to 170,6, a dwóch kolejnych odchowalni to 167 DJP. Uwzględniając Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 27 sierpnia 2014 r. w sprawie rodzajów instalacji mogących powodować znaczne zanieczyszczenie poszczególnych elementów przyrodniczych

albo środowiska jako całości (Dz. U. poz. 1169) określone w pkt. 6 ppkt 8 dla *instalacji do chowu lub hodowli drobiu, z uwagi na to, że liczba stanowisk w odchowalniach wynosi łącznie 56 857 szt, stanowi instalację mogącą znacznie powodować zanieczyszczenie.*

Prawidłowe ustalenia organu winny prowadzić do wniosku, że:

1. Liczba stanowisk w indycznikach Fermy Drobiu wynosi łącznie **41 685 szt.**, nie uwzględniając upadków. Jest zatem wyższa niż określona w Decyzji Marszałka Województwa Dolnośląskiego na wprowadzanie gazów i pyłów do powietrza DOW-S-IV.7221.6.2017.IM, która wynosi **39 800 szt.** Oznacza to, że instalacja wymaga uzyskania pozwolenia zintegrowanego na prowadzenie instalacji.

2. Liczba stanowisk w Odchowalni Drobiu wynosi łącznie **56 857 szt.**, nie uwzględniając upadków. Jest zatem wyższa niż określona w Decyzji Marszałka Województwa Dolnośląskiego na wprowadzanie gazów i pyłów do powietrza **10 820 szt.** DOW-S-IV.7221.2.2018.IM. Oznacza to, że instalacja wymaga uzyskania pozwolenia zintegrowanego na prowadzenie instalacji.

Ogłędziny organu pozostają sprzeczne z ustaleniami Dolnośląskiego Wojewódzkiego Inspektora Ochrony Środowiska opisanymi w protokołach kontroli. Organ pominął fakt, że na Fermie Drobiu i Odchowalni Drobiu w wyniku kontroli WIOŚ stwierdzano niewłaściwą gospodarkę w zakresie gromadzenia nawozów. Odwołujący wnosi o dopuszczenie dowodów z tychże protokołów kontroli. Treść ustaleń z protokołów potwierdzono w oględzinach biegłego w powoływanej opinii. Potwierdzono, że Ferma Drobiu nie posiada płyt obornikowych, ani innych miejsc gromadzenia nawozu przez pojemności zbiornika na gnojówkę/odciek z przechowywania obornika dla drobiu umożliwiającą jego przechowywanie w czasie, gdy nie może być wykorzystany pod uprawę roślin (z reguły 6 miesięcy), w tym zbyty innym podmiotom zgodnie z rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 5 czerwca 2018 r. w sprawie przyjęcia „*Programu działań mających na celu zmniejszenie zanieczyszczenia wód azotanami pochodzącymi ze źródeł rolniczych oraz zapobieganie dalszemu zanieczyszczeniu*” (Dz. U. z 2018 r., poz. 1339). Na mocy tego rozporządzenia należy określić wielkość płyty obornikowej i pojemności zbiornika na gnojówkę/odciek z przechowywania obornika dla drobiu w oparciu o stan średnioroczny. Zlokalizowanie płyt obornikowych, czy zbiorników na odcieki wyklucza ich zrealizowanie zgodnie z MPZP LIGOTA PIĘKNA II w obrębie istniejących obiektów hodowlanych przeznaczonych do celów produkcji rolnej (chowu zamkniętego).

Wbrew ustaleniom organu podczas oględzin, w toku równoległe prowadzonego postępowania stwierdzono, że obornik jest przemieszczany przez bramy wyjazdowe oznaczone numerami i składowany w miejscach przy każdym z budynków, co dotyczy zarówno indyczników, jak i odchowalni. O tym, że nie jest to jednorazowa praktyka świadczą zdjęcia

satelitarne na zawarte w treści dołączonej do odwołania opinii. Bez względu na pochodzenie zdjęć widoczne są miejsca wywożenia i składowania obornika. **Dochodzi zatem do składowania obornika w sposób prowadzący do skażenia gleby.** W tym zakresie prowadzone jest postępowanie przez Prokuratora Rejonowego w Trzebnicy. Co istotne w czasie oględzin, nie stwierdzono istnienia miejsc przeznaczonych do składowania odpadów, ze szczególnym uwzględnieniem odpadowych tkanek zwierzęcych tzw. chłodni, czy konfiskatorów. Powinny to być zupełnie oddzielne budynki, w pobliżu wyjazdu z fermy zaopatrzone w dostęp do energii elektrycznej umożliwiającej ich chłodzenie. Oddzielnie przechowuje się odpady o niżej wymienionych kodach:

- 02 01 82 - zwierzęta padłe i ubite z konieczności,
- 02 01 80 – zwierzęta padłe i ubite z konieczności oraz odpadowa tkanka zwierzęca, wykazujące właściwości niebezpieczne;
- 02 01 81 – zwierzęta padłe i odpadowa tkanka zwierzęca stanowiące materiał szczególnego i wysokiego ryzyka inne niż wymienione w 02 01 80.

W toku oględzin oraz ocenie stanu faktycznego pominięto fakt, że dla sposobu użytkowania działki 370/22 obręb Ligota Piękna nie zostały wydzielone właściwe ciągi pracy ze strefą czystą i brudną z zapewnieniem właściwych ciągów komunikacyjnych i najlepiej oddzielnego wjazdu oraz wyjazdu z terenu działki 370/22.

Organ nie dokonał żadnych ustaleń w zakresie organizacji pracy. Pozostaje ona wadliwa z uwagi na mieszanie się pojazdów i pracowników pomiędzy obiektami odchowalni i fermy, które nie są formalnie traktowane jako jeden obiekt. Potwierdza to analiza dróg przejazdów od miejsca wywozu i czasowego gromadzenia obornika z indyczników i odchowalni oznaczonych na rysunku nr 3 w niniejszej opinii numerem 12 co sugeruje, że przejazd odbywa się pomiędzy niektórymi budynkami do drogi utwardzonej płytami betonowymi (nr 1 na rysunku 3). Porównanie wielkości działki 370/22 w liczbą budynków inwentarskich (10 obiektów z infrastrukturą towarzyszącą) nie pozwala na wprowadzanie znaczących zmian w układzie funkcjonalnym terenu omawianej działki, w obrębie której wydzielone są także działki należące do innych właścicieli (370/19 – droga oraz 370/21 – stacja trafo).

Zgodnie z rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 10 września 2019 r. w sprawie *przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko* (Dz. U. poz. 1839) do przedsięwzięć mogących potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko zalicza się drogi o nawierzchni twardej o całkowitej długości przedsięwzięcia powyżej 1 km inne niż wymienione w § 2 ust. 1 pkt 31 i 32 lub obiekty mostowe w ciągu drogi o nawierzchni twardej, z wyłączeniem przebudowy dróg lub obiektów mostowych, służących do obsługi stacji

elektroenergetycznych zlokalizowanych poza obszarami objętymi formami ochrony przyrody, o których mowa w art. 6 ust. 1 pkt 1-5, 8 i 9 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody. W związku z tym może to być przedsięwzięcie wymagające decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach realizacji przedsięwzięcia.

Z dokumentów w aktach w tym samej decyzji wynika, że prowadzona ferma nie posiada zaopatrzenia w wodę do celów socjalno-bytowych, czyli inną niż woda do celu pojenia zwierząt.

W związku z powyższym strona uważa, że decyzja organu jest nieprawidłowa i winna być z obrotu prawnego wyeliminowana.

Jednocześnie należy wskazać, że tut. organ odwołał się również od decyzji Marszałka Województwa Dolnośląskiego znak DOW-S-IV.7032.2.2021.DA z dnia 25 listopada 2021 r. (doreczonej tut. organowi w dniu 29 listopada 2021 r.) odmawiającej zobowiązania „Fermy Drobiu mgr Ratajczak Robert Ligota Piękna ul. Prosta 32, 55-114 Wisznia Mała” do sporządzenia i przedłożenia przeglądu ekologicznego, o którym mowa w art. 237 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2021 r. poz. 1973) instalacji do chowu drobiu (ferma indyków) w Ligocie Pięknej przy ul. Prostej 32.

WÓJT GMINY

Jakub Bronowicki

W załączeniu:

1. Opinia biegłego dr Anicenta Bubak z zakresu produkcji rolnej oraz technologii prowadzenia chowu i odchowu drobiu – wydaną w sprawie prowadzonego przez Wójta Gminy Wisznia Mała postępowania administracyjnego dotyczącego przywrócenia poprzedniego sposobu zagospodarowania terenu dz. nr ew. 370/6, 370/16, 370/17, 370/20, 370/21, obręb Ligota Piękna (sprawa znak: R-NP.6731.2.2021.AR) oraz postępowania Wójta Gminy Wisznia Mała w sprawie przywrócenia poprzedniego sposobu zagospodarowania terenu dz. nr ew. 370/22, 370/18, 370/15, obręb Ligota Piękna (sprawa znak: R-NP.6731.1.2021.AR);
2. Decyzja Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej we Wrocławiu Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie znak: WR.RUZ.4210.172m.2020.UL z dnia 7 października 2020 r.;
3. Protokół kontroli Powiatowego Lekarza Weterynarii w Trzebnicy z dnia 13 lipca 2021 r.;
4. Protokoły Dolnośląskiego Wojewódzkiego Inspektora Ochrony Środowiska nr WIOS-WROC 112/2021 wraz z załącznikami oraz nr WIOS-WROC 113/2021 wraz z załącznikami;
5. 3 sierpnia 2021. *Gremialny przemarsz Mieszkanek i Mieszkańców Gminy Wisznia Mała, pod fermą drobiu w Ligocie Pięknej.*
<https://www.facebook.com/Stowarzyszenie.Ligota.Piekna/videos/514657056316172/>
6. Monika Drajewska; bko. *Mieszkańcy Ligoty Pięknej protestowali ws. plagi much i fermy drobiu.* <https://wroclaw.tvp.pl/55365548/mieszkanicy-ligoty-pieknej-protestowali-ws-plagi-much-i-fermy-drobiu>
7. Marcin Walków. *Plaga much pod Wrocławiem. W tej walce mieszkańcy są na straconej pozycji (ZDJĘCIA).* <https://gazetawroclawska.pl/plaga-much-pod-wroclawiem-w-tej-walce-mieszkanicy-sa-na-straconej-pozycji-zdjecia/ar/3532761>
8. Marcin Torz. *Mieszkańcy przerażeni: ZŻERAJĄ nas MUCHY. To inwazja! (WIDEO).* <https://wroclaw.se.pl/mieszkanicy-przerazeni-zzeraja-nas-muchy-to-inwazja-wideo-aa-wNY3-8nzv-VQ7k.html>

Otrzymują:

1. Adresat,
2. OŚ aa.